

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.393/2016/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2016. szeptember 5. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indult büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2016. május 4. napján kihirdetett 24.B.266/2015/88.számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 2 (kettő) évre enyhíti.

Az így kiszabott szabadságvesztést 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti. A közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzi.

I. r. vádlottat 300 (háromszáz) napi tétel, napi tételenként 5.000 (ötezer) forint, összesen 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint pénzbüntetésre is ítéli.

A pénzbüntetést, meg nem fizetése esetén 5000 (ötezer) forintonként egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

II. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 4 (négy) év próbaidőre felfüggeszti, a vele szemben kiszabott közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzi.

II. r. vádlottat 300 (háromszáz) napi tétel, napi tételenként 2500 (kettőezer-ötszáz) forint összesen, 750.000 (hétszázötvenezer) forint pénzbüntetésre is ítéli.

A pénzbüntetést, meg nem fizetése esetén 2.500 (kettőezer-ötszáz) forintonként egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

A vagyonekobzás összegét I. r. és II. r. vádlottakkal szemben egyaránt 37.936.755 - 37.936.755 (harminchétmillió-kilencszázharminchétezer-hétszázötvenöt- harminchétmillió-kilencszázharminchétezer-hétszázötvenöt) forintban határozza meg.

I. r. vádlott által a Debreceni Törvényszék bírósági letéti csoport letéti számlájára kártérítés jogcímén BL01435/2016/1. illetve II. r. vádlott által BL01436/2016/1. számra befizetett 15.000.000 -15.000.000 (tizenötmillió-tizenötmillió) forint kiutalását rendeli el a NAV 10032000-01501456 számú Bűnügyi letéti számlára.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Indokolás:

A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével bűnösnek mondta ki I. r. és II. r. vádlottakat társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont II. fordulat, (5) bekezdés b) pont). III. r. és IV. r. vádlottak bűnösségét közokirat-hamisítás bűntettében állapította meg (Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont).

Ezért I. r. vádlottat 2 év 6 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra, II. r. vádlottat 2 év börtönbüntetésre, és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlottak a kiszabott szabadságvesztés kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. I. r. és II. r. vádlottak terhére személyenként 27.272.255 forintra vagyonekobzást rendelt el.

III. r. és IV. r. vádlottakat 1-1 évi időtartamra próbára bocsátotta.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt iratokról, valamint a felmerült bűnügyi költségről.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész I. r. és II. r. vádlottak terhére, a kiszabott büntetések súlyosítása végett, valamint a vagyonekobzás magasabb összegben való meghatározása céljából fellebbezett. I. r. és II. r. vádlottak és védőjük elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés céljából jelentettek be perorvoslatot.

III. r. és IV. r. vádlottak tekintetében valamennyi jogosult tudomásul vette az ítéletet, így az első fokon jogerőre emelkedett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.208/2016/1-II. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. Indítványozta a tényállás helyesbítését, I. r. és II. r. vádlottak szabadságvesztés büntetéseinek és közügyektől eltiltás mellékbüntetéseinek súlyosítását, a vagyonekobzás összegének felemelését, egyebekben az ítélet helybenhagyását.

I. r. és II. r. vádlottak védőjük útján a másodfokú nyilvános tárgyalást megelőzően benyújtott védekező iratukban a felmentés iránt előterjesztett fellebbezésüket visszavonták, és a jogorvoslatot enyhítés céljából tartották fenn. E védekező iratukban a bűnösségüket a törvényszék által megállapított ítéleti tényállással megegyezően elismerték. Személyenként 15-15 millió forintot

befizettek a törvényszék bírósági letéti számlájára, a kártérítés első részleteként. Nyilatkoztak, hogy szándékukban áll a befizetetlen túli kárt is megtéríteni. Mindketten kérték a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések enyhítését, és azok végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztését. I. r. vádlott ennek alátámasztására kiemelte, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, akik közül a kisebbik gyermeke genetikai rendellenességgel született. Nagyobbik gyermeke beiskolázására pedig 2016. szeptemberében kerül sor, mely új feladatokat ró rá, mint családfenntartó szülőre. II. r. terhelt személyi körülményeire nyilatkozott. Élettársi kapcsolata állt fenn, melyből egy kiskorú gyermeke született. Ezt követően azonban élettársi kapcsolatuk megszakadt, a kiskorú gyermek az ő gondozásába került. Évek óta szervi szívbetegségben szenved, melynek alátámasztására orvosi dokumentumokat csatolt. Mindezeket túl kérték az ügyészi fellebbezés elutasítását a vagyoneklobzás felemelése tekintetében. Mindkettejük vonatkozásában előadták, hogy közreműködésükkel működik a Kft., mely 68 bejelentett alkalmazottnak ad munkát.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket a Be. 363. § (2) bekezdésének b) pontja alapján tárgyaláson bírálta el. A tárgyalás anyagává tette a vádlottak védekező iratát, valamint azok mellékleteit, így a bankszámla igazolásokat, II. r. vádlott gyermekének születési anyakönyvi kivonatát, e vádlott és volt élettársa között született megállapodást, valamint a reá vonatkozó igazságügyi orvosszakértői véleményt, továbbá I. r. vádlott gyermekének ambuláns kezelő lapját és a Debreceni Törvényszék Gazdasági Letéti Csoport bevételi értesítéseit.

Az ügyész a fellebbezését módosított tartalommal tartotta fenn. Nem indítványozta a továbbiakban a vádlottak büntetéseinek súlyosítását. Ezen túl a vagyoneklobzás összegének meghatározása során indítványozta figyelembe venni a vádlottak által befizetett összegeket.

A vádlottak a védekező iratukban foglaltakat a másodfokú tárgyaláson fenntartották.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján, a Be. 349. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában, teljes terjedelemben felülbírálta. A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást igen nagy alapossággal, részletesen, a perrendi szabályok szerint folytatta le.

Nem észlelt az ítélet tábla a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt olyan (un. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, de egyéb, az ítélet megalapozottságát, és az eljárás törvényességét befolyásoló (Be. 375. § (1) bekezdés) eljárási szabálysértés sem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagyrészt megalapozott, csak kisebb részben hiányos a Be. 351. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

A részleges megalapozatlanság azonban a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható volt. Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint egészíti ki, a vádlottak által előadottak és az általuk a másodfokú eljárásban becsatolt iratok alapján

- I. r. vádlott két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, akik közül a kisebbik gyermeke genetikai rendellenességgel született.
- II. r. vádlott elvált családi állapotú, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, saját háztartásában.
- I. r. és II. r. vádlottak személyenként 15-15 millió forintot befizettek a törvényszék bírósági letéti számlájára, a költségvetést ért vagyoni hátrány megtérítésének első részleteként.

A kiegészítést követően a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 352. § (2) bekezdése alapján ítéletét a másodfokú bíróság arra alapította.

A tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket megalapozatlansági hibáktól mentesen rögzíti. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva, egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

Az általa megállapított ítéleti tényállás helyességét megerősítette I. r. és II. r. vádlott másodfokú eljárásban előterjesztett ténybeli és bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomása is.

Az elsőfokú ítélet e részének felülbírlatához tartoznak a következők.

A fellebbezési főügyészség álláspontja szerint nem volt arra figyelemmel az elsőfokú bíróság, hogy egyes adó- és járulék nemekben az irányadó bevallási időszakokban keletkezett adóhiányok, költségvetési vagyoni hátrányok összege az ebből a szempontból jelentőséggel bíró, az elkövetés idején hatályos - az 1978. évi IV. törvényhez fűződő -, az egyes bűncselekmények értékhatáraitól szóló rendelkezések szerint nem érte el a bűncselekmény megállapításához szükséges értékhatárt, és a részcsелеkmények a további részcsелеkményekkel természetes egységbe sem foglalhatók. Ezek a következők: Kft. részéről 23.000.- Ft egyszerűsített foglalkoztatási járulék a 2010. évre (23. oldal), valamint 23.000.- Ft százalékos egészségügyi hozzájárulás ugyanezen évre (23. oldal), 95.000.- Ft egyszerűsített foglalkoztatási járulék a 2011. évre (24. oldal), továbbá ugyanezen cég részéről 22.000.- Ft egyszerűsített foglalkoztatási járulék a 2012. évre (25. oldal) valamint, a Kft. részéről 2012. évtől 2013. április 22. napjáig 45.000.- Ft társasági adóhiány (34. oldal). Az itt említett, összesen 208.000.- Ft adóhiánnyal az összesített adóhiány mérséklése szükséges. Az elkövetéskor hatályos Btk. hatályba lépéséhez és végrehajtásához fűződő 1979. évi 5-ös számú Tvr. 27. § (2) bekezdése szerint, amely egyébként hasonlóan került szabályozásra a hatályos Btk. 462. § (3) bekezdésében is: „nem valósul meg bűncselekmény, ha a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány a százezer forintot nem haladja meg”. Tekintve, hogy a költségvetési csalás törvényi egységébe is csak az önmagukban is bűncselekményt megvalósító részcsелеkmények foglalhatók, az említett összegek tekintetében az elkövetési érték szűkítendő. A költségvetési vagyoni hátrány összege ezért 105.665.510.- Ft-ra módosítandó az ügyész indítvány alapján.

Az ítélet tábla ezzel szemben helytállónak találta a törvényszék e körben elfoglalt álláspontját, azt, hogy az említett adóhiányokat is belefoglalta a költségvetési vagyoni hátrány összegébe.

A Btk. 396. §-ába foglalt költségvetési csalás büntette valamennyi, a költségvetést károsító magatartást ezen bűncselekmény tényállása alá vonta, függetlenül attól, hogy azok elkövetési magatartásai egymással kapcsolatban állnak-e. A külön-külön megvalósuló elkövetési magatartásokat a cselekmény eredménye foglalja egységbe. Az kétségtelen, hogy a Btk. 462. § (3) bekezdése alapján nem valósul meg bűncselekmény, ha a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány a százezer forintot nem haladja meg. Abban az esetben, ha az összeadódó részecselekmények együttes összege nem haladja meg a százezer forintot, a bűncselekmény nem valósul meg.

Következetes a Kúria gyakorlata abban, hogy az olyan bűncselekmény tekintetében, amely időben egymástól elkülönülő részecselekményekkel valósul meg, a bíróság jogerős határozatának cselekményegységet teremtő hatása van. A jogerős határozat a megszületéséig terjedő időszak tekintetében a cselekményegységet behatárolja és lezárja. Az ezt követő időszakban esetleg továbbra is megvalósuló, újabb részecselekmények pedig már egy újabb rendbeli bűncselekmény megállapításának az alapjául szolgálhatnak. (Ennek megfelelően a joggyakorlat a folytatólágosság egységébe tartozó cselekmények tekintetében is ezt a megoldást követi.) A cselekményegységet lezáró jogerős döntés után azok a részecselekmények képezhetik újabb elítélés alapját, amelyek együttes értéke a bűncselekményi minimumot, a százezer forintot meghaladják.

A Btk. 2. §-ának (1) és (2) bekezdései figyelembe vételével helytálló az elsőfokú bíróság jogi álláspontja abban a tekintetben, hogy a bűncselekmények elbírálására az elbíráláskori hatályos büntető törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, figyelemmel a szabadságvesztés büntetésből való feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb voltára, a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont le következtetést a vádlottak bűnösségére, és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Az első fokon eljáró bíróság alapvetően helyesen feltárta az irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket, és azokat, összevetve a büntetéskiszabás egyéb elveivel, a súlyuknak megfelelően értékelte. A büntetést a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövető társadalomra veszélyességéhez is.

A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek” (1214/B/1990 AB határozat). A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethöz, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tett arányosságát, és több elkövető esetén az ítélet belső arányossága sem hagyható figyelmen kívül, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni.

A bíróság számára a kiindulópontot a törvény különös részében meghatározott büntetési tételkeret adja meg.

Amint arra az ítélet tábla már több határozatában rámutatott, a hasonló összegre megvalósított, az állami költségvetést érintő bűncselekményeket tettesként elkövető vádlottak esetén lehetőség van a

büntetés végrehajtásának felfüggesztésére a bírói gyakorlat szerint, beismerő vallomás és a költségvetést ért vagyoni hátrány rendezésére irányuló határozott törekvés esetén.

Igaz, hogy I. r. és II. r. vádlottak az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, a másodfokú eljárásban terjesztették elő beismerő vallomásukat, és így ennek nyomatéka lényegesen kisebb, mintha arra az eljárás megindulásakor, a nyomozás során vagy az elsőfokú eljárásban került volna sor.

E tekintetben nem maradhat figyelmen kívül a releváns jogszabályokban megjelenő államérdek, mely a költségvetést károsító bűncselekményeknél bizonyos kogens feltételek fennállása esetén a büntetés korlátlan enyhítését engedi meg (Btk.396.§ (8) bekezdés). Ez pedig csakis akként értelmezhető, hogy a jogalkotó kiemelt figyelmet fordítva pozitívan értékeli az állami adóbevételek - akár utólagos - biztosítását. I. r. és II. r. vádlottak esetében ezen törvényi feltétel ugyan tényszerűen nem adott, ám nem vitásan erőn felüli kártérítésük, - melynek folytatása személyi szabadságuk elvonása esetén tovább nem lenne várható - igen nyomatékos enyhítő körülményt jelent, s legfőképpen ez tette indokolttá a kiszabott büntetés jelentős enyhítését.

Azzal együtt, hogy 15-15 millió forintot befizettek kártérítés címén, valamint a cselekmények befejezése óta mutatott törvénytisztelő magatartásukra is figyelemmel, megalapozottan várható, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető.

Ugyan ezen indokok alapján nem kifogásolható I. r. és II. r. vádlottakkal szemben az enyhítő szakasz alkalmazása.

Mindezek figyelembe vételével az ítélőtábla I. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát 2 évre enyhítette, és mind a vele, mind pedig II. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztette a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján.

A próbaidő tartamát I. r. vádlott esetében a Btk. 85. § (2) bekezdése alapján a törvényi maximumban, 5 évben, II. r. vádlott tekintetében pedig, figyelemmel az orvosi dokumentumok és az igazságügyi orvosszakértői vélemény által igazolt súlyos betegségére is, 4 évben határozta meg.

Mivel a közügyek gyakorlásától csak a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt vádlottat lehet eltiltani, a Btk. 61. § (1) bekezdése alapján az ítélőtábla a mellékbüntetést mindkét vádlott esetében mellőzte. A Btk. 50. § (2) bekezdése szerint, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.

I. r. és II. r. vádlottak - amint az védekező iratukból is kiderül, igen jelentős volumenű vállalkozást vezetnek. 68 bejelentett alkalmazottjuk van, vevő állományuk 46 gazdasági társaságot, illetve egyéni vállalkozást fed le. Beszállítói partnereik száma pedig 15-20 társas vállalkozás. Így nem lehet kérdéses az, hogy a törvényben megkövetelt megfelelő jövedelemmel rendelkeznek.

Ezért velük szemben az ítélőtábla pénzbüntetést is alkalmazott. A pénzbüntetés napi tételeinek számát a vádlottak által megvalósított cselekmény súlyához, a költségvetést ért vagyoni hátrány összegéhez, míg az egy napi tétel összegét a vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyaikhoz igazította, a Btk. 50. § (3) bekezdésében meghatározott keretek között.

A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén, annak szabadságvesztésre való átváltoztatásáról szóló rendelkezés a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésein alapszik.

Helytállóan rendelt el vagyonekobjást a törvényszék a fellebbezéssel érintett vádlottakkal szemben. Egyetértett azonban az ítélőtábla az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal és a fellebbviteli főügyészszéssel abban, hogy az elsőfokú bíróság tévesen vonta le a bűncselekmény elkövetése során szerzett összegből azt az 51.329.000 forintot, amelyet az adóhatóság az érintett cégek terhére rótt, és fizetési kötelezettségként megállapított. Az ezt megállapító adóhatósági határozatok ugyanis nem az ítéleti, illetve vádirati tényállásban írt adóhiányba tartoztak, azt az adóhatóság jogosulatlan beszámításként értékelte. Az ügyészség ezen összeg tekintetében nem emelt vádat a vádlottakkal szemben. Így a megjelölt összeget tévesen vonta le az elsőfokú bíróság az okozott vagyoni hátrányból, mellyel a vádlottak gazdagodtak. Ezen túl, amint azt már a tényállás értékelése során kifejtette, nem vonta le az ítélőtábla a vagyoni hátrány összegéből az ügyészség által megjelölt összegeket. Levonta viszont a vádlottak által befizetett 15-15 millió forintot. Mindezek figyelembe vételével a vádlottakkal szemben megállapított vagyonekobjás összegét mind I. r., mind pedig II. r. vádlottak esetében 37.936.755 forintban határozta meg.

Az elsőfokú ítéletnek a lefoglalt iratokra és a felmerült bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezése törvényes.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

A vádlottak által az ítélet jogerőre emelkedését megelőzően befizetett 15-15 millió forint nyilvánvalóan nem lehet a vagyonekobjás része, azt az államot ért vagyoni hátrány törlesztő részletének kell tekinteni, ezért az ítélőtábla rendelkezett ezen összegeknek a NAV bűnügyi letéti számlájára való átutalásáról.

Debrecen, 2016. szeptember 5.

. Elek Balázs sk.	. Gömöri Olivér sk.	. Bakó József sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 24.B.266/2015/88. számú ítélete a fellebbezéssel érintett I. r. és II. r. vádlottak vonatkozásában másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2016. szeptember 5.

. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő